

text, translating the word הַמְרוֹקֶה with tumult. But Robert Davidson translates it by *tempest*, and in other less known English translations we find: *But I will set you on fire, fire that will blaze with a mighty roar – He has set fire to it, and its branches are consumed with a great roaring sound.*

Finally I have suggested the following translation: *By the sound of a great crowd He has set fire to it.* According to this translation the meaning of this biblical passage is changing as follows: the secret sin will be followed by a public punishment – *As the thief is shamed when he is discovered, so the house of Israel is shamed* (Jer 2,26).

As a New Testament parallel we should read John 15,1–8.

Áldjon meg téged a Mindenható!

Gyakran üresen és semmitmondóan csengenek ezek a mondatok: *Áldjon meg téged az Úr!* Vagy búcsúzásakor: *Isten áldjon!* Manapság nem ennek az igének a lényegi jelentése áll az ember érdeklődésének a középpontjában. Gyakran csak megszokásból, illemből mondják, illetve úgy hallgatják, mint a liturgiát lezáró mondatot, s olykor már ilyen gondolatokkal: *Vége a papi áldás! Ez után hazamehetünk.* Még az áldás is megkopik, megüresedik, már-már közhellyé lesz.

E rövidke írás az áldás néhány fontos vonását emeli ki. Jó volna tudatosítanunk ezeket, mert sok szempontból meghatározhatják teológiai gondolkodásunkat, életfel-fogásunkat és etikánkat.

Mi történik akkor, amikor a lelképásztor Isten áldását közvetíti a gyülekezet felé?

Ha az áldás görög és latin szavaira tekintünk, azt kell mondanunk, hogy ez a valami jókívánság kimondása. Ezt jelenti ugyanis a *benedictio* és az εὐλογία szó: *valakiről vagy valamiről jót mondani, valakinek jót kívánni, valakit megdicsérni, megtisztelni.* Viszont azonnal le kell szögezelnünk, hogy amennyiben Isten a cselekvő alany, egészen más jókívánságról van szó, s ez lényegileg különbözik az emberi jókívánságoktól. Erről árulkodik az Ószövetség áldásképe, amely a következő: *valakit erővel felruházni azért, hogy munkájában sikeres legyen; hogy hosszú élete legyen; hogy tudja elvégezni munkáját,* stb. Az ároni áldás is Isten jelenlétéért, kegyelméért és megtartó erejéért való könyörgés. A בָּרַךְ ige (pi'élben: *megáldani*) gyakran a קָלַל ellentétéként jelentkezik (*megátkozni, könnyűnek nyilvánítani, valaminek az értékét megcsorbítani*).

Idejét tekintve az áldás mindig jövő idejű és a nagyobb, a hatalmasabb közvetíti a kisebb felé. Forrása egyedül Isten. A megáldott ember életében Isten hűsége (אֱמוּנָה) és szeretete (חַסֵּד) nyilvánul meg. Az áldás-átok ellentétpárt gyakran találjuk az élet-halál ellentétpár társaságában, egymás kiegészítőjeként. Az ember Ádám bűnesete óta a halál átkának igáját viseli, az életet pedig egyedül Isten adja. Az élet pedig áldás.¹ Ebben az összefüggésben a בָּרַךְ ige jelentéséről a következőket lehet elmondanunk:

¹ Harris–Archer–Waltke: *Theological Wordbook of the Old Testament I.* Moody Press, Chicago 1980, 132.

Ha Isten az alany, akkor azt jelenti, hogy ő különleges erővel ruház fel az áldás révén.² Ezt tette, amikor a teremtés hajnalán megáldotta az állatokat (1Móz 1,22), az embert (1Móz 1,28), a hetedik napot (1Móz 2,1), Sárát (1Móz 17,6) stb.

Az áldás igéje még ezt is kifejezi: az alany valakiről kinyilvánítja, hogy Isten őt különleges erővel ruházta fel. Az alany lehet maga Isten (1Móz 12,2), aki kijelenti, hogy Ábrámot ő ruházza fel a szükséges erővel;³ de lehetnek emberek is. Ez utóbbira 1Móz 14,19 a példa, amikor Melkisédek megáldja Ábrámot, s ezzel elismeri, hogy Isten valóban Ábrámmal van és megáldotta őt.

Harmadszor jelenti a tulajdonképpeni jókívánságot, amikor is egyik ember az éppen aktuális helyzethez szükséges erőt kívánja a másik embernek.⁴ Ez történhet köszöntés (Ruth 2,4), gratulálás (2Sám 8,10), hálaadás (Jób 31,20), imádságos jókívánság (2Sám 7,29) stb. formájában.

A negyedik jelentéskör akkor bontakozik ki, amikor az ember áldja Istent. Ezzel tulajdonképpen elismeri, hogy Isten az áldás forrása, hogy Isten az, aki szükséges és speciális erőt ad a feladat elvégzéséhez.⁵ Ez tulajdonképpen az *Istent dicsőíteni és imádni* kifejezés szinonimája.

Mindebből értelemszerűen következik az alábbi tétel: az áldás nem lezár, hanem elindít egy folyamatot. A fenti jelentésekből kitűnik ugyanis, hogy az áldás nem annyira egy adott feladat sikeres elvégzéséért való jutalmat jelöli, hanem sokkal inkább a feladat optimális elvégzéséhez szükséges körülmények megteremtését. Ennek legeklejtőbb példája maga a teremtéstörténet: Isten megteremti és megáldja az élővilágot, az embert és a hetedik napot. A világ és az emberiség története tehát Isten áldásával indult. Isten nem csupán megteremtette (*creatio*) az létezőket, nem csupán csak benépesítette, felékesítette azokat *minden teremtett állatokkal* (*ornatio*), hanem áldásával indította útjára az újonnan született világot, s benne a tulajdon képére és hasonlatosságára teremtett embert. Ez az áldás a teremő Isten gondviselésének a záloga, bizonyossága. Ezt a gondolatmenetet folytatja és teljesíti ki az, amikor Isten áldást ígér az őt szorgalmasan követőknek, a tőle elszakadókat pedig átkokkal fenyegeti (5Móz 28). Ha kiszakítjuk a Tóra kontextusából az áldások ígérését és az átkok fenyegetését, első látásra úgy tűnik: elsősorban jutalomról és büntetésről van szó, és ez a két szó az igazán hangsúlyos. A Tóra összefüggésében viszont sokkal inkább azt állapíthatjuk meg, hogy amikor Isten áldást ígér az őt követőknek, tulajdonképpen gondviselő szeretetét ígéri nekik: **עֲמֹנֵי אֵל** (Ézs 7,14). Az átkok fenyegetésében az válik nyilvánvalóvá, hogy Isten a tőle elszakadóktól megvonja ezt a szeretet-közösséget: **לֹא עֲמִי וְלֹא רִוּחַמִּי** (Hós 1,6.9).

Aki az áldást közvetíti, valójában Isten nevét helyezi az illető közösségre (4Móz 6,27). Az áldásnak ez a lényeges jelentősége mindenképpen kapcsolatba hozható Mózes könyörgésével: *ha te orzád nem jár velünk, ne vigyél ki minket innen* (2Móz 33,15). Isten neve a megáldott közösségen tulajdonképpen Isten cselekvő jelenlétét juttatja kifejezésre: **אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה** (2Móz 3,14). Ez a közösség úgy fogja megtapasztalni Istent, mint aki szabadító, segítő és aktívan, dinamikusan van jelen az ő életében. Ez az áldás a garanciája annak, hogy a közösség tagjainak életéről ugyanaz lesz elmondható, amit Énóchról és Noéról: *Istennel járt vala* (1Móz 5,22–24; 1Móz 6,9). Isten az ő népé-

² Koehler – Baumgartner: *Hebrew Aramaic Lexicon to the Old Testament*. **בָּרַךְ** címszó. In: CD-Rom edition (a továbbiakban: HALOT)

³ Uo.

⁴ Uo.

⁵ Uo.

vel jár – ez a biztosítéka annak, hogy az ő népe is vele fog járni. Továbbá ennek az áldásnak a nyomán valósul meg az Ábrahámnak adott parancs: *légy áldás!* (1Móz 12,1–9). Így valósul meg az istentisztelet kontinuitása: az istentisztelet nem ér véget, hanem a „mindennapokban” is folytatódik.

Isten áldásának az intenzitását szemlélteti az ároni áldás külalakja is (4Móz 6,24–26):

יְבָרַכְךָ יְהוָה וְיִשְׂמְרֶךָ: ס
 יֵאָר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיַחַנְדֶּךָ: ס
 יֵשֶׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׂם לְךָ שְׁלוֹם: ס

Ha jól megfigyeljük, az áldás első sorának (gondolati egységének) a hossza 15 betű terjedelmű, a másodiké 20, míg a harmadiké 25. Talán ez az apró, formai jelenség is azt juttatja kifejezésre, amit így fogalmazott meg az énekköltő: *áldásod nem apad, gazdag folyó...*, sőt, nemcsak hogy nem apad, hanem folytonosan növekszik az őt félőkön.

God's blessing

In this short writing our purpose is to set forth the meaning and the biblical roots of the blessing in the Christian liturgy. Many people consider that the blessing is the final action of the Christian worship. Furthermore we witness the depreciation and trivializing of the blessing. But having analysed the meaning of the Greek, Latin and Hebrew words we have to state that blessing is not the final action of the liturgy. Blessing is not the end, but the beginning of the Christian worship. By the blessing God's name is pronounced over the children of Israel (Numbers 6,27). The history of the world and of mankind has started with God's blessing. God's blessing gives us the possibility to maintain our life and to lead a pious life.